

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder(s)	wethouder E. Schoneveld
Datum commissiebehandeling	12 februari 2026
Datum raadsbehandeling	12 maart 2026
Zaaknummer	1915946
Onderwerp	Uitvoeringsprogramma Vergroening

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met het uitvoeringsprogramma Vergroening;
2. Hiervoor in 2026 een krediet van € 750.000 beschikbaar te stellen en vanaf 2027 tot en met 2035 jaarlijks bij het vaststellen van de begroting een krediet van € 750.000 beschikbaar te stellen via de jaarlijkse vervangingsinvesteringen;
3. De kapitaallasten van € 56.000 in 2027, € 112.000 in 2028 en € 166.000 in 2029 te dekken uit de stelpost nieuw beleid, specifiek voor dit onderwerp geoormerkte middelen, en het restant wat gereserveerd staat voor dit onderwerp van € 160.000 in 2027 en € 293.000 in 2028 en 2029 vrij te laten vallen ten gunste van het begrotingsresultaat in deze jaren.

Publiekssamenvatting

De gemeente Moerdijk gaat vergroenen. De ambitie en noodzaak hiervoor zijn onder meer vastgelegd in de Omgevingsvisie Moerdijk 2040 en de Klimaatstrategie Moerdijk. Om hier concreet invulling aan te gaan geven zijn in de afgelopen drie jaar in nauwe samenwerking met onze inwoners vergroeningsplannen opgesteld. De vergroeningsplannen geven inzicht in hoe we deze vergroening in de kernen vorm kunnen geven.

Ter realisatie van de vergroeningsplannen is berekend welk budget benodigd is voor deze vergroening en die heeft de Raad gereserveerd in de beleidsbegroting 2026-2029. Ook is inzicht gegeven in hoe deze vergroening gefaseerd kan gaan plaats vinden om zo op een haalbare wijze te werken aan een klimaatbestendige en water robuuste leefomgeving. Met het voorliggende voorstel wordt het benodigde budget beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoering.

Inleiding

De openbare ruimte van de gemeente Moerdijk is de woon- werk- en leefomgeving van onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Het is daarom van belang dat door middel van de juiste inrichting en beheer de leefomgeving aantrekkelijk, schoon, heel en veilig gehouden wordt. 23 Mei heeft uw raad ingestemd met het programma fysieke leefomgeving en daarmee met de stap naar het volledig integraal beheer van onze assets om vervolgens, deels parallel, de stap naar ontwikkelend beheer te kunnen maken. Ontwikkelend beheer is noodzakelijk om de grote maatschappelijke opgaven een plaats te geven in onze leefomgeving en om de grote vervangingsopgave vorm te kunnen geven binnen de kaders en mogelijkheden die er qua capaciteit en middelen zijn. Het programma begeleidt een proces waarbinnen de basis op orde wordt gebracht en wordt gehouden en ambities waargemaakt kunnen worden.

Om hier vorm en inhoud aan te geven krijgt u de komende maanden voor verschillende assets nieuwe of herziene beheerplannen, -programma's en/of uitvoeringsplannen voorgelegd ter vaststelling. Het betreffen in elk geval:

1. Kostendekkingsplan gemeentelijk waterprogramma.
2. Groenplan – uitvoeringsprogramma vergroening
3. Beheerplan wegen – Q3 2026 – actualisatie van het huidige beheerplan
4. Beheerplan Civiele Kunstwerken – Q3 2026 – actualisatie van het huidige beheerplan
5. Groenplan - beleidsvisie Groen Q4 2026
6. Beheerplan Openbare Verlichting – 2027

Aanleiding

De eerste stap die gemaakt is richting een klimaatbestendige leefomgeving is vastgelegd in de Omgevingsvisie Moerdijk 2040. Hierin heeft u in drie kernambities vastgesteld hoe de gemeente Moerdijk eruit gaat zien in 2040.

- **Versterken van stadse- en dorpse leefomgeving;**
 - o Het toevoegen van woningen levert een brede meerwaarde op voor de leefomgeving;
 - o Bodem en water zijn sturend voor nieuwe ontwikkelingen;
 - o Goede bereikbaarheid voor mensen met een beperking;
 - o Veilige leefomgeving is de basis;
 - o Koesteren van de beleefde omgevingskwaliteit en de bijdrage die cultureel erfgoed daaraan levert.
- **Bouwen aan een vitale en gezonde economie;**
 - o Ontwikkelingen op het Haven- en Industrierrein worden beoordeeld vanuit een meerwaarde benadering. Hierbij wordt gestuurd op concrete doelen op het gebied van o.a. duurzaamheid, klimaat en leefbaarheid;
 - o Bij ontwikkeling wordt rekening gehouden met aanwezige cultuurhistorische warden.
- **Werken aan een groen, duurzaam, veilig en beleefbaar buitengebied.**
 - o Water- en bodemsturend bij nieuwe ontwikkelingen
 - o Agrariërs ook belangrijk als landschapsbeheerders;
 - o Ontwikkelingen sluiten aan bij de eigenschappen van ons buitengebied en versterken de landschaps- en omgevingskwaliteit en de gezondheid en welzijn van inwoners;
 - o Versterken van herkenbaarheid en leefbaarheid van het buitengebied.

Daarnaast heeft u de Klimaatstrategie Moerdijk vastgesteld. De uitdaging is de komende decennia om klimaatproof te worden en te zorgen dat de maatschappelijke effecten van klimaatverandering ten minste op een acceptabel niveau beheersbaar zijn. Hiertoe is de Klimaatstrategie 2021 opgesteld waarin de volgende visie voor Moerdijk is vastgesteld.

In 2050 is de gemeente Moerdijk klimaatbestendig en water robuust ingericht. We benutten verandering ten behoeve van het klimaat om Moerdijk mooier, welvarender en veiliger te maken. Moerdijk is aantrekkelijk en gezond, en klimaat heeft er zijn plek. Samen minimaliseren we de gevolgen en iedereen neemt zijn of haar verantwoordelijkheid en draagt bij.

Aan de hand van de strategische lijn: Gezond leef-, werk, en leerklimaat is weergegeven welke rol groen hierbij heeft. Dit is onder andere het tegengaan van hitte in onze leefomgeving, ruimte reserveren voor klimaatadaptieve maatregelen en het tegengaan van wateroverlast.

Bij de totstandkoming van de Klimaatstrategie is een aantal stellingen aan u voorgelegd om richting te geven aan de vergroening. U heeft gekozen om de focus te leggen op:

- Het planten van meer bomen binnen de kernen;
- Inzetten op de aanleg van parkbosjes aan de randen van de kernen;
- (Tijdelijke) waterberging zoveel mogelijk in (extra) groenstroken;
- Minder verharding;
- Ontwikkelen van 100% watercompensatie binnen een plan;
- Natuurlijke inrichting van watergangen en -partijen;
- Ecologische maaibeheer waar dit kan.

Met de vaststelling van de Klimaatstrategie en het uitvoeringsplan heeft u het college opdracht gegeven om hier vorm aan te geven door o.a. het opstellen van vergroeningsplannen voor onze kernen in nauwe samenwerking met onze bewoners.

In het focusdocument GWP Moerdijk 2024-2027 heeft u de opdracht verder verfijnt tot een participatief proces op basis van vragen als:

- Wat betekent klimaatadaptief voor de openbare ruimte en het private groen?
- Op welke wijze willen we dit als Moerdijk?
- Welke ideeën leven hierover bij onze inwoners?
- Wat is houdbaar op de lange termijn?
- Wat is voldoende en waar moeten keuzes gemaakt worden tussen de verschillende belangen in de openbare ruimte?
- Hoe borgen we dit bij ontwikkelingen op ons grondgebied richting de toekomst?

En om als uitgangspunt voor de vergroeningsplannen uit te gaan van:

- Het principe van 3-30-300
- Maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving.
- Boomkroonvolume i.p.v. het aantal stammen.

U bent met een RIB geïnformeerd over het vastgestelde proces voor de vergroeningsplannen en de 3-30-300 regel (bijlage 2: RIB-Vaststelling proces vergroening – 948106).

De vergroeningsplannen zijn nu gereed (kanttekening is het vergroeningsplan voor Zevenbergen dat dit jaar nog wordt opgesteld). Met dit voorstel geven we tot slot inhoud aan uw oproep bij de behandeling van de beleidsbegroting 2026-2029 voor meer inzicht in de vergroeningsplannen alvorens u het benodigde uitvoeringsbudget beschikbaar stelt.

Programma Fysieke leefomgeving

In het voorjaar van 2025 heeft uw Raad ingestemd met het programma Fysieke leefomgeving. Een programma om te komen tot een nieuwe wijze van het beheren van onze assets. Het programma is het startpunt om het beheer van onze openbare ruimte stapsgewijs door te ontwikkelen van sectoraal, naar integraal, naar ontwikkelend beheer om grip te krijgen en te houden op toekomstige ontwikkelingen en beheersvraagstukken in de breedste zin. Dit proces heeft de basis gegeven voor hoe we voorstellen de vergroening ook daadwerkelijk tot stand te brengen op een effectieve en haalbare wijze. Hierbij speelt werk met werk maken een belangrijke rol evenals het koppelen van de vergroeningsopgave aan (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouw, herstructurering, inbreiding) in onze kernen.

Beoogd effect

Met het realiseren van de vergroening in onze openbare ruimte geven we concreet invulling aan de ambities en opgave uit de Omgevingsvisie en de Klimaatstrategie om te komen tot een klimaatbestendige en toekomstgerichte leefomgeving.

Argumenten

1.1 Vergroeningsplannen participatief opgesteld

In nauwe samenwerking met onze inwoners is voor elke kern apart via de dorps- en stadstafels en werkgroepen gewerkt aan het opstellen van de vergroeningsplannen. De basis was steeds een analyse van de kern op basis van de 3-30-300 regel en als inleiding is uitleg gegeven over het waarom en het doel van de vergroeningsplannen.

Tijdens de bijeenkomsten, werksessie en inspiratiedagen is gesproken over hoe de vergroening eruit kan komen te zien en wat wenselijk is. Vanuit de gesprekken met inwoners is waardevolle informatie opgehaald over waarop ingezet kan worden als het gaat om vergroening: nieuw groen, ander groen en ander beheer, zowel door onze inwoners als de gemeente. Beide staan aan de lat voor de vergroening waarbij de gemeente nu haar bijdrage kan doen in de vorm van uitvoering geven aan de vergroening in de openbare ruimte. De vergroeningsplannen en inzicht in de analyses en proces zijn digitaal raadpleegbaar via www.moerdijk.nl/groener-moerdijk

1.2 Invulling geven aan doelstelling vanuit beleid

Er wordt invulling gegeven aan de ambities van Moerdijk om in 2050 een klimaatbestendige, water robuuste en gezonde leefomgeving te realiseren voor onze inwoners, gebruikers en bezoekers van onze gemeente. Ambities die zijn vastgelegd in de omgevingsvisie, klimaatstrategie en het focusdocument GWP. Doelen op het gebied van klimaat, biodiversiteit en gezondheid krijgen hiermee een concrete zichtbare invulling.

1.3 Budget noodzakelijk voor realisatie

De ambities en de doorvertaling hiervan in de vergroeningsplannen kunnen alleen gerealiseerd worden wanneer er voldoende budget voor beschikbaar wordt gesteld. U heeft in de begroting 2026 is hiervoor budget gereserveerd. Met het participatieve proces dat is doorlopen voor de totstandkoming van de vergroeningsplannen is enthousiasme gecreëerd. Onze inwoners kijken uit naar de uitvoering ervan. Dit bleek ook uit de vergroendagen die zijn georganiseerd in Fijnaart, Zevenbergschen Hoek, Moerdijk en Klundert (zie afbeelding).

In samenwerking met Orbis groenversnellers deelde we met ondersteuning van de provinciale subsidie Natuur in de Wijk planten uit voor de particuliere tuin. In totaal zo'n:

- 2.000 haagplanten, ca. 700 m;
- 1.100 fruitbomen en bessenstruiken;
- 7000 vaste planten (vlinder- en bijenpakketten), ca. 1.500 m²;
- 690 kasten voor vleermuizen, gierzwaluwen bonte vliegenvangers uitgedeeld.

Het voornemen is om in 2026 op basis van 'Natuur in de Wijk' vergroendagen te organiseren in de kernen Standdaarbuiten en Noordhoek.

1.4 *Waarom nu besluitvorming.*

Het programma fysieke leefomgeving heeft als uitgangspunt en kracht het integraal plannen en aanpakken van de opgave in de openbare ruimte als geheel, op basis van een meerjarenplanning. Besluitvorming is daarom nu nodig om voldoende duidelijkheid te hebben over de mate waarin we met de vergroening mee kunnen in de integrale aanpak en beheer van de openbare ruimte.

1.5 *Fasering ten behoeve van haalbaarheid en mogelijkheid tot bijsturing*

Naast dat financiële middelen beschikbaar moeten zijn om de vergroening te realiseren is fasering ook noodzakelijk. Het realiseren van de totale vergroening is een ambitieus doel. Door de uitvoering van de groenprojecten over meerdere jaren uit te voeren, vergroten we de haalbaarheid en zorgen we voor een realistische planning.

Een van de uitgangspunten van het programma fysieke leefomgeving is dat de samenhang in de openbare ruimte cruciaal is om een goede inrichting te kunnen geven aan onze leefomgeving. Fasering is mede hierom ook zeer belangrijk. Voordelen van fasering zijn daarnaast het voorkomen van piekbelasting zowel qua inzet van personeel als qua financiële middelen. Een gefaseerde aanpak maakt het mogelijk om risico's te beperken en tijdig bij te sturen. Belangrijk is dat er tijd is om te evalueren en te verbeteren. Groen leeft en door te evalueren en te monitoren kunnen we inspelen op veranderingen en verbeteringen.

Kantttekeningen en risico's

1.1 Afhankelijkheid

Integraal werken in de openbare ruimte heeft naast veel voordelen om een zo goed mogelijke inrichting te realiseren ook een risico. Er ontstaat een afhankelijkheid tussen de diverse assets. Mede omdat groenaanplant seizoengebonden is kan bij eventueel opgelopen vertragingen in werkzaamheden vertraging plaatsvinden bij de realisatie van vergroening.

Door via het proces vanuit het programma Fysieke leefomgeving waarbij goede afstemming en verwachtingen aan de voorzijde van de planvorming concreet worden gemaakt wordt dit tot zoveel als mogelijk beperkt.

1.2 Vergroeningsplan niet opgesteld voor buitengebied

Voor het opstellen van de vergroeningsplannen is ervoor gekozen dit te doen voor de kernen en nog niet voor het buitengebied. Het buitengebied heeft een andere dynamiek en invloed van ruimtelijke ontwikkelingen is zeer groot. Voor het buitengebied wordt een apart proces doorlopen om hier de doelen op het gebied van klimaat en onze toekomst te realiseren. Hiervoor zal een apart plan van aanpak worden opgesteld met een eigen uitvoeringsplan.

Middelen

Personele middelen

In de berekening van het jaarlijks benodigde krediet van € 750.000 is rekening gehouden met een bedrag van jaarlijks € 50.000 ten behoeve van de inzet van een projectleider voor de realisatie van de vergroening.

Financiële middelen

Voor het instandhouden van het bestaande groen zijn in de beleidsbegroting van 2026 nieuwe budgetten beschikbaar gesteld voor de vervanging van bomen in een oplopende trend richting 2029. Hiermee is het benodigd budget voor het vervangen van bestaande bomen en van de bestaande plantvakken (heesters en grasvlakken) op basis van de huidige arealen, op orde.

Het aanbrengen van (ver)nieuw(d) extra groen valt niet onder de reguliere budgetten, hier is nieuw budget voor nodig. Hier is bij het vaststellen van de beleidsbegroting financiële ruimte voor gereserveerd in de stelpost nieuw beleid. Om hierover te mogen beschikken wilt u eerst inzicht krijgen in de besteding en fasering.

Voor het realiseren van de vergroening is een totaalbudget benodigd van € 7.500.000. Dit is berekend aan de hand van 10 % meer bomen en ca. 4 % meer groen. Deze percentages komen voort uit de door u aangegeven keuzes op de stellingen, voorgelegd bij de vaststelling van de Klimaatstrategie.

Voor het inplannen van de vergroeningsprojecten is gekeken naar de werkzaamheden die plaats dienen te vinden in de openbare ruimte waarbij meekoppelkansen zijn. Deze zijn met name te vinden bij de projecten die vanuit het wegbeheer gaan plaats vinden. Daarnaast is gekeken naar de beschikbare capaciteit om te komen tot realisatie van de vergroening en daarmee de haalbaarheid.

Op basis hiervan zijn voor de komende 3 jaar, te weten 2026, 2027 en 2028 de volgende kredieten benodigd.

overzicht per kern				
	kern	2026	2027	2028
	Fijnaart	€ 157.500,00	€ 193.650,00	€ 235.000,00
	Langeweg	€ 40.000,00	€ 0,00	€ 0,00
	Zevenbergschen hoek	€ 0,00	€ 85.000,00	€ 0,00
	Standdaarbuiten	€ 15.000,00	€ 72.500,00	€ 0,00
	Noordhoek	€ 0,00	€ 60.000,00	€ 0,00
	Klundert	€ 306.000,00	€ 0,00	€ 210.000,00
	Willemstad	€ 80.000,00	€ 37.000,00	€ 60.000,00
	Heijningen	€ 0,00	€ 32.250,00	€ 0,00
	Moerdijk	€ 27.000,00	€ 0,00	€ 0,00
	Helwijk		€ 36.500,00	€ 0,00
	Zevenbergen	€ 28.000,00	€ 144.000,00	€ 120.000,00
	initiatief inwoners	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 75.000,00
	bijdrage personeel	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00
	totaal	€ 753.500,00	€ 760.900,00	€ 750.000,00

Kijkend naar de komende drie jaar blijkt dat er gemiddeld jaarlijks een krediet nodig is van € 750.000 om de vergroening vorm te geven. Voorgesteld wordt dan om een fasering aan te brengen van 10 jaar om de totale vergroeningsopgave te realiseren.

Te starten door nu voor 2026 direct een krediet beschikbaar te stellen van € 750.000 en vervolgens jaarlijks vanaf 2027 tot en met 2035 bij het vaststellen van de jaarlijkse begroting bij de vervangingsinvesteringen een krediet van € 750.000 beschikbaar te stellen.

Dit resulteert in de jaren 2027 tot en met 2029 tot de volgende jaarlijkse kapitaallasten:

In 2026 zijn er nog geen kapitaallasten, in 2027 € 56.000, in 2028 € 112.000 en in 2029 € 166.000.

Vanwege de realisatie van het extra groen zal vanaf 2027 het jaarlijks benodigde onderhoudsbudget voor groen met 1% opgehoogd worden ten behoeve van de areaaluitbreiding.

Dekking

Bij het vaststellen van de begroting 2026-209 werd nog uitgegaan van een andere fasering in het realiseren van de vergroeningsplannen, namelijk € 2.800.000 in 2026, € 2.500.000 in 2027, € 800.000 in 2028 en € 1.400.000 in 2029. Hierdoor zijn de kapitaallasten in de meerjarenbegroting 2026-2029 die gereserveerd staan voor dit onderwerp in de stelpost nieuw beleid een stuk hoger dan dat nu uit de aangepaste fasering volgt.

Voor 2026 zijn er geen kapitaallasten en er stond ook niks gereserveerd dus voor dit jaar heeft het geen gevolgen voor het begrotingsresultaat.

Voor 2027 staat een bedrag van € 216.000 aan kapitaallasten gereserveerd. De werkelijke kapitaallasten van € 56.000 kunnen hieruit gedekt worden en het restant van € 160.000 kan vrijvallen ten gunste van het begrotingsresultaat van 2027.

Voor 2028 staat een bedrag van € 405.000 aan kapitaallasten gereserveerd. De werkelijke kapitaallasten van € 112.000 kunnen hieruit gedekt worden en het restant van € 293.000 kan vrijvallen ten gunste van het begrotingsresultaat van 2028.

Voor 2029 staat een bedrag van € 459.000 aan kapitaallasten gereserveerd. De werkelijke kapitaallasten van € 166.000 kunnen hieruit gedekt worden en het restant van € 293.000 kan vrijvallen ten gunste van het begrotingsresultaat van 2029.

Communicatie

Dorps- en stadstafels en de deelnemers van de werkgroepen worden op de hoogte gesteld van uw besluit en het uitvoeringsplan. Daarnaast zal dit ook via de webpagina www.moerdijk.nl/groener-moerdijk worden gepubliceerd.

Voor de projecten die de komende drie jaar worden ingepland de communicatie in elk geval als volgt plaats:

- **Werk-met-werk korte- en lange termijn:**
Communicatie en afstemming vindt plaats binnen het concrete integrale project met direct belanghebbenden.
- **Projecten vergroening solo en vanuit beheer:** communicatie met directe belanghebbenden vanuit vakgroep groen, afhankelijk van impact van project
 - o Informeren bij kleinschalige wijzigingen (bijv. aanplant enkele boom/plantvak)
 - o Informeren en mogelijkheid tot reageren/meedenken en het maken van keuzes bij medium tot grootschalige projecten
 - o Participatieve aanpak via de stads- en dorpsstafels van projecten op kernniveau
- **Bewonersinitiatieven:** Communicatie is ondersteunend aan het initiatief, primaire communicatie ligt bij initiatiefnemer.

Vervolg

Onderdeel van het vergroeningsproces is monitoring en evaluatie. Na twee jaar wordt inzicht gegeven over de resultaten van de vergroening en op basis daarvan wordt aangegeven of bijsturing benodigd is.

De ontwikkelingen en ambities vragen ook om een verdere inbedding in ons groenbeleid zodat we op strategisch en tactisch niveau sterkere en duidelijker handhaafbare kaders hebben om ons waardevolle groen te behouden, te versterken en uit te breiden voor nu en onze toekomst. Het komende jaar gaan we aan de slag met de verdere uitwerking van bouwstenen voor het groenbeleid waarbij een (door)vertaling plaats gaat vinden van de diverse richtlijnen zoals de 3-30-300 regel en boom- en groennorm in ons huidige beleid, nut of noodzaak van kapvergunningen, visie op exoten en de ambitie ten aanzien van biodiversiteit. De nieuwe beleidsvisie Groen staat gepland voor Q4 2026.

Bijlagen

1. www.moerdijk.nl/groener-moerdijk
2. RIB- vaststelling proces vergroening-948106

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen van de griffier via +31168 366764 of via e-mail: griffie@moerdijk.nl.

Zevenbergen, 27 januari 2026

Burgemeester en wethouders van Moerdijk,

S. Elseman
Gemeentesecretaris

A.J. Moerkerke
Burgemeester

RAADSBSLUIT

Raadsvergadering van 12 maart 2026

De raad van de gemeente Moerdijk
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27 januari 2026;

overwegende dat:

- De ambitie van de gemeente Moerdijk is om in 2050 klimaatbestendig en water robuust te zijn ingericht.

gelet op:

- De vastgestelde Klimaatstrategie Moerdijk 2021;
- Het vastgestelde dynamische uitvoeringsprogramma;

BESLUIT

1. In te stemmen met het uitvoeringsprogramma Vergroening;
2. Hiervoor in 2026 een krediet van € 750.000 beschikbaar te stellen en vanaf 2027 tot en met 2035 jaarlijks bij het vaststellen van de begroting een krediet van € 750.000 beschikbaar te stellen via de jaarlijkse vervangingsinvesteringen;
3. De kapitaallasten van € 56.000 in 2027, € 112.000 in 2028 en € 166.000 in 2029 te dekken uit de stelpost nieuw beleid, specifiek voor dit onderwerp geoormerkte middelen, en het restant wat gereserveerd staat voor dit onderwerp van € 160.000 in 2027 en € 293.000 in 2028 en 2029 vrij te laten vallen ten gunste van het begrotingsresultaat in deze jaren.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 12 maart 2026,

H.M. Vonk-Schenkel

A.J. Moerkerke

Griffier

Voorzitter